EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

VÄLIAIKAINEN
2005/2043(INI)

14.4.2005

MIETINTÖLUONNOS

ehdotuksesta Euroopan parlamentin suositukseksi neuvostolle terrori-iskujen ehkäisemisestä, niihin varautumisesta ja niihin reagoimisesta
(2005/2043(INI))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Jaime Mayor Oreja

PR_INI_art114

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PERUSTELUT.....8

EHDOTUS SUOSITUKSEKSI NEUVOSTOLLE B6-0081/2005 14

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

ehdotuksesta Euroopan parlamentin suositukseksi neuvostolle terrori-iskujen ehkäisemisestä, niihin varautumisesta ja niihin reagoimisesta (2005/2043(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Alexander Nuno Alvaron ALDE-ryhmän puolesta esittämän ehdotuksen suositukseksi neuvostolle EU:n yhdennetystä lähestymistavasta kaikenlaisten terrori-iskujen ehkäisemiseen, niihin varautumiseen ja niihin reagoimiseen sekä niiden seurausten hallintaan (B6-0081/2005),

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston,

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston ja erityisesti sen 29, 30, 31, 32, 34, 39 ja 42 artiklan,

– ottaa huomioon sopimuksen Euroopan perustuslaista ja erityisesti sen I-43 ja III-284 artiklan,

– ottaa huomioon 12 terrorismin torjunnasta tehtyä YK:n yleissopimusta,

– ottaa huomioon täysivaltaisten edustajien YK-konferenssissa 17. heinäkuuta 1998 hyväksytyn kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön,

– ottaa huomioon Brysselissä 21. syyskuuta 2001 pidetyssä Eurooppa-neuvoston ylimääräisessä kokouksessa hyväksytyn terrorismin vastaisen toimintasuunnitelman,

– ottaa huomioon Gentissä 19. lokakuuta 2001 pidetyn valtionpäämiesten ja pääministerien epävirallisen kokouksen julkilausumat,

– ottaa huomioon 14. ja 15. joulukuuta 2001 kokoontuneen Laekenin Eurooppa-neuvoston päätelmät,

– ottaa huomioon 28. helmikuuta 2002 tehdyn neuvoston päätöksen Eurojust-yksikön perustamisesta vakavan rikollisuuden torjunnan tehostamiseksi[1],

– ottaa huomioon 13. kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä[2],

– ottaa huomioon 13. kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen terrorismin torjumisesta[3],

[1] EYVL L 63, 6.3.2002, s. 1.
[2] EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1.
[3] EYVL L 164, 22.6.2002, s. 3.

– ottaa huomioon 13. kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen yhteisistä tutkintaryhmistä[1] rikostutkimuksiin, joihin osallistuu kaksi tai useampia jäsenvaltioita,

– ottaa huomioon 22. heinäkuuta 2003 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2003/577/YOS omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa[2],

– ottaa huomioon 25. ja 26. maaliskuuta 2004 kokoontuneen Brysselin Eurooppa-neuvoston päätelmät,

– ottaa huomioon 25. maaliskuuta 2004 annetun Eurooppa-neuvoston julkilausuman terrorismin torjumisesta,

– ottaa huomioon 17. ja 18. kesäkuuta 2004 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät,

– ottaa huomioon 17. ja 18. kesäkuuta 2004 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa hyväksytyn EU:n tarkistetun terrorismin torjuntaa koskevan toimintasuunnitelman/etenemissuunnitelman,

– ottaa huomioon 4. ja 5. marraskuuta 2004 kokoontuneen Brysselin Eurooppa-neuvoston päätelmät,

– ottaa huomioon Haagin ohjelman vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittamisesta Euroopan unionissa[3], joka hyväksyttiin 4. ja 5. marraskuuta 2004 pidetyssä Brysselin Eurooppa-neuvostossa,

– ottaa huomioon 16. ja 17. joulukuuta 2004 kokoontuneen Brysselin Eurooppa-neuvoston päätelmät,

– ottaa huomioon komission tiedonannot terrorismin rahoituksen ehkäisemisestä ja estämisestä tietojenvaihtoa, läpinäkyvyyttä ja rahoitustoimien jäljitettävyyttä parantavilla toimenpiteillä (KOM(2004)0700), terrorismin torjuntavalmiudesta ja seurausten hallinnasta (KOM(2004)0701) ja kriittisen infrastruktuurin suojelusta terrorismin torjunnassa (KOM(2004)0702),

– ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille toimien toteuttamisesta terrorismin ja muiden vakavien rikollisuuden muotojen torjumisen alalla erityisesti tietojenvaihdon parantamiseksi (KOM(2004)0221),

– ottaa huomioon luonnoksen neuvoksen puitepäätökseksi tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välillä erityisesti vakavien rikosten, kuten terroritekojen, osalta (10215/04),

– ottaa huomioon työjärjestyksensä 114 artiklan 3 kohdan ja 94 artiklan,

---

[1] EYVL L 162, 20.6.2002, s. 1.
[2] EUVL L 196, 2.8.2003, s. 45.
[3] EUVL C 53, 3.3.2005, s.1.

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön (A6-0000/2005),

A. katsoo, että poliittisesta näkökulmasta suurin EU:n toimielimiin kohdistuva riski terrorismin osalta on se, että eurooppalaiset reagoivat yhteisön aloitteisiin päättämättömästi, lamaantumalla tai jättämällä tyystin toimimatta varsinkin siinä vaiheessa, kun isku tapahtuu,

B. katsoo, että terrori-iskujen torjumiseksi ei riitä, että laaditaan pitkä luettelo toimista, jotka ovat enimmäkseen yleisluonteisia,

C. katsoo, että olipa kyse terrori-iskuista tai muista terrorismin muodoista, terrorismin vastainen taistelu edellyttää aina ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelua, joka on oleellinen osa toimielintemme perusolemusta ja sen vertauskuva,

D. katsoo, että terrorismia on torjuttava paitsi yleisellä tasolla myös sellaisten yksittäisten organisaatioiden tai organisaatioryhmien kautta, joilla on erityinen sosiaalinen rakenne,

E. katsoo, että terroristijärjestöjen hajautettu luonne palvelee aina niiden omaa etua, kun kukaan ei tiedä, mistä niiden verkosto ja sen yhteiskunnassa saama tuki alkaa ja mihin se päättyy,

F. katsoo, että kun arvioidaan unioniin kohdistuvia uhkia, ääri-islamistiryhmien harjoittama terrorismi on uusi ilmiö, jota ei edelleenkään ymmärretä riittävän hyvin ryhmien operationaalisen rakenteen ja iskujen ajoituksen ja rytmin osalta,

G. katsoo, että islaminuskon kunnioittaminen ei ole ristiriidassa sen kanssa, että tehdään selväksi, että radikaalien islamistiryhmien harjoittama terrorismi on yksi vakavimmista yhteiskunnan vakautta uhkaavista tekijöistä, johon unionin toimielinten on tulevina vuosina puututtava,

H. katsoo, että paras keino ehkäistä terrorismia on tietoisuuden lisääminen ilmiön vakavuudesta; tämä on nyt yksi EU:n toimielinten ensisijaisista tehtävistä, sillä tietoisuuden aste unionissa ei suinkaan ole yhtenäinen eikä riittävä,

I. katsoo, että terrori-iskujen ehkäisemisen on perustuttava tehokkaaseen tiedotukseen sekä terroriuhan jatkuvaan, ajanmukaiseen ja julkiseen arviointiin yhteiskunnassa,

J. katsoo, että Euroopan parlamentti on pääasiallinen foorumi yhteiskunnan kanssa ja EU:n toimielinten välillä käytävälle vuoropuhelulle, ja sen on näin ollen kyettävä jakamaan tietoa, mutta ei niinkään puhtaasti operationaalisissa poliisiasioissa vaan radikaaliryhmien järjestäytymiseen liittyvissä poliittisissa ja strategisissa kysymyksissä,

K. katsoo, että terrori-iskujen ehkäiseminen vaatii riskien vakavuuden ennakointia, jotta julkinen mielipide käsittäisi, että iskuja on pyritty ehkäisemään kaikin inhimillisin ja poliittisin keinoin; on harjoitettava perusteellista ja jatkuvaa ehkäisypolitiikkaa, joka takaa – silloin, kun iskua ei pystytä ehkäisemään –, ettei EU:n toimielinten epäonnistuminen tässä tehtävässä synnytä luottamuskriisiä niitä kohtaan,

L. katsoo, että paras keino ehkäistä tämänkaltaista terrorismia on se, että Euroopan kansalaiset saadaan tietoisiksi Euroopan tasolla toteutettavasta poliittisesta hankkeesta ja samaistumaan siihen,

M. katsoo, että poliittista vastakaikua voidaan saada vain, jos on toteutettu ehkäiseviä toimia, sillä muutoin reagointi Euroopan tasolla jää väistämättä riittämättömäksi ja hajanaiseksi,

1. esittää neuvostolle seuraavat suositukset:

A) terrori-iskujen ehkäisemisen osalta se kehottaa neuvostoa:

(a) muuntamaan nykyisen yksityiskohtaisten ja yleisluonteisten terrorismin vastaisten aloitteiden luettelon eurooppalaiseksi poliittiseksi hankkeeksi, jolla torjutaan radikaalien islamistijärjestöjen harjoittamaa terrorismia;

(b) käynnistämään yhdessä komission ja parlamentin kanssa kampanjan, jolla lisätään tietoisuutta ilmiön vakavuudesta ja muokataan siihen liittyviä asenteita varsinkin niissä eurooppalaisissa yhteiskunnissa, joissa ongelma on lievempi;

(c) luomaan ja ottamaan unionin toimielimissä käyttöön uusia välineitä ja kanavia, joilla edistetään tällaisten järjestöjen ja niiden toimintatapojen arviointia ja niitä koskevaa tietojenvaihtoa poliisivoimien ja tiedustelupalvelujen välillä;

(d) kehittämään asianmukaisia välineitä tietojen vaihtamiseksi Yhdysvaltain kanssa ottaen huomioon tarpeen kunnioittaa yksityisyyden suojaa;

(e) perustamaan EU:n toimielinten välistä tietojenvaihtoa varten foorumin, joka kokoontuu kahdesti vuodessa ja jonka päämääränä on syventää tietojen – mutta tässä tapauksessa ei kuitenkaan operationaalisten tietojen vaan terroristijärjestöjen strategiaa ja toimintatapoja koskevan tiedon – vaihtoa;

(f) antamaan selkeän tukensa Euroopan parlamentin esittämälle kokeiluhankkeelle, jonka tarkoituksena on helpottaa tietojenvaihtoa poliisivoimien välillä;

(g) kannustamaan Europolin ja Eurojustin yhä suurempaa erikoistumista tämänkaltaisen terrorismin torjuntaan, lujittamaan niiden roolia eurooppalaisten tietojenvaihtomekanismien arvioinnissa ja käyttöönotossa unionin poliisiviranomaisten ja jäsenvaltioiden välillä;

(h) varmistamaan, että Euroopan poliisiakatemian valmennus- ja erikoistumiskursseilla otetaan täysin huomioon tämänkaltainen terrorismi, jolla on syvällinen merkitys unionin tulevaisuuden kannalta;

(i) ottamaan Euroopan parlamentin edustajat mukaan kahdesti vuodessa järjestettäviin rajavalvonnan yhteisen ohjausryhmän (SCIFA), 36 artiklan komitean, Europolin, Eurojustin, Euroopan operatiivisen ulkorajayhteistyön hallintaviraston (EBA), EU:n

poliisipäälliköiden erityistyöryhmän ja EU:n tilannekeskuksen johtajien kokoontumisiin, jotta parlamentti voisi osallistua ei-operationaaliseen tiedotukseen;

B) terrori-iskuihin reagoimisen osalta se kehottaa neuvostoa:

(a) kehittämään edelleen terrori-iskun jälkeen automaattisesti sovellettavia käytäntöjä ja toimenpiteitä;

(b) perustamaan pysyvän viraston, joka päättää reagoinnista terrori-iskuihin seuraavien kriteerien perusteella:

– mahdollisuuksien mukaan on reagoitava yhdessä ja yksimielisesti;

– reagoiminen edellyttää yhteiskunnan aktivoitumista kaikissa EU:n jäsenvaltioissa eikä ainoastaan siinä jäsenvaltiossa, jossa isku tapahtuu;

– uhreille ja heidän omaisilleen on annettava keskeinen rooli;

(c) määrittämään asianmukaisia reagointitapoja vaalien aikana tapahtuviin terrori-iskuihin;

(d) lujittamaan terrorismin uhrien auttamiseksi käynnistettyä kokeiluhanketta perustamalla tätä varten pysyvä budjettikohta;

(e) antamaan tukensa seuraaville terrorismin uhrien auttamiseksi suunnitelluille toimenpiteille:

– terrorismin uhreja avustavan eurooppalaisen viraston perustaminen komissioon välittäjä- ja yhteyselimeksi muihin EU:n toimielimiin nähden;

– luonnoksen laatiminen YK:n yleissopimukseksi terrorismin uhrien oikeuksista;

– tuki komission aloitteelle solidaarisuusrahaston soveltamiseksi terrori-iskuihin ja sen käyttämiseksi välineenä korvausten maksamiselle;

– tuen antaminen terrorismin uhrien uhkailun kriminalisointiperusteiden ja tästä rikoksesta langetettavien seuraamusten yhdenmukaistamiselle;

(f) tukemaan yhteisön ohjelmia, jotka tarjoavat suojelua terroritekojen todistajille;

(g) pitämään parlamentin toimitiloissa säännöllisiä kokouksia, joihin kutsutaan tiedotusvälineitä edustavia kustantajia, johtohenkilöitä ja toimittajia sekä terrorismin vastaisista toimista EU:ssa vastaavia viranomaisia;

2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän suosituksen neuvostolle ja tiedoksi komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Eurooppa-neuvostolle sekä YK:lle ja sen erityisjärjestöille.

PERUSTELUT

Terrori-iskujen ehkäiseminen

Radikaalit islamistiryhmät ovat nykyisin suurin demokratiaa ja yhteiseloa uhkaava riski Euroopassa.

EU:n toimielinten rooli terrori-iskujen ehkäisemisessä voidaan tiivistää kahteen ensisijaiseen tavoitteeseen.

Nämä ensisijaiset tavoitteet ovat seuraavat:

A. pyritään ehkäisemään iskuja Euroopan laajuisella hankkeella, jonka tavoitteena on parantaa tiedonkulkua eri poliisivoimien ja viranomaisten välillä;

B. varmistetaan, että EU:n toimielinten toimia noudatetaan yhteiskunnassa.

Jos iskua ei kyetä ehkäisemään, on erittäin tärkeää, että sen varalta on kyseisenä aikana toteutettu ja otettu käyttöön kaikki tarvittavat toimet, sillä vain näin voidaan estää iskua johtamasta yleiseen luottamuskriisiin.

On tärkeää jatkaa vaadittavaa poliittista työtä sekä kehittää ja julkaista säännöllisesti EU:n toimielinten arvioita tämänkaltaisesta terrorismista, josta olisi tarpeen tullen käytävä säännöllisesti keskustelua Euroopan parlamentissa.

Tällä hetkellä on niin, että neuvoston puheenjohtajana toimiva jäsenvaltio laatii kuuden kuukauden välein asiakirjan, jossa arvioidaan terroriuhkaa, mutta tämä asiakirja on luottamuksellinen. Parempi olisi, jos mahdollisimman suuri osa sen sisällöstä selostettaisiin parlamentille.

Nykyoloissa suurin riskin on se, että lamaannuksen, toimettomuuden ja epätietoisuuden mieliala leviää EU:n toimielinten ulkopuolelle ja että tällainen vaikutelma unionin toimielimistä vallitsee Euroopan kansalaisten keskuudessa juuri sillä hetkellä, kun terrori-isku tapahtuu.

Tämän nousevan ilmiön torjumiseksi ei riitä, että laaditaan pitkiä luetteloita toimenpiteistä, joista monet ovat hyvin yleisluonteisia.

Meidän on asetettava itsellemme ensisijaiset tavoitteet, tehtävä selväksi, minkäkaltaisia järjestöjä meillä on vastassamme, ja sen jälkeen tiedotettava toimistamme.

Tiedotustoimissa on keskityttävä kahteen aiheeseen: ensinnäkin on teroitettava uhkan vakavuutta ja annettava sille sen täysi painoarvo välttäen lietsomasta hysteriaa; toiseksi on ilmaistava selkeästi ajatus kyseisen toimen eli terrorismin torjumiseksi toteutettavan eurooppalaisen poliittisen hankkeen luonteesta.

Pelkkä reagointi ei riitä

New Yorkin järkyttävät terrori-iskut 11. syyskuuta 2001 johtivat EU:n taholta useisiin aloitteisiin, joista yksi oli eurooppalainen pidätysmääräys. Madridissa 11. maaliskuuta 2004 tehtyjen traagisten pommi-iskujen jälkeen laadittiin terrorismin vastainen toimintasuunnitelma.

Nyt EU:lta odotetaan vielä määrätietoisempia toimia, joilla se osoittaa kykenevänsä ehkäisemään iskuja.

Viimeisimpien terroritekojen (Madridin traagisten pommi-iskujen) vaipuessa unohduksiin myös ilmiöön kohdistuva poliittinen muutosvoima alkaa näkyvästi heiketä. Tämä on vakava virhe.

Paras keino ehkäistä tämänkaltaista terrorismia on käynnistää Euroopan tasolla poliittinen hanke, jonka neuvosto, komissio ja parlamentti suunnittelevat yhdessä.

Hanke johtaisi Euroopan laajuisen foorumin perustamiseen tietojen ja datan vaihtamiseksi radikaalien islamistiryhmien toiminnasta, sillä se on melko uusi ja sen vuoksi erityisen epämääräinen ja vaikeaselkoinen ilmiö.

Meillä ei ole tarpeeksi tietoa näiden ryhmien muodoista ja toimintarytmistä. Sen vuoksi on nyt elintärkeää panostaa arviointiin ja tiedonhankintaan tästä aiheesta.

Terrorismin uhkaa ei tiedosteta tarpeeksi etenkään niissä jäsenvaltioissa, jotka onnekseen eivät ole joutuneet kärsimään sen seurauksista. Siksi annammekin tukemme YK:n pääsihteerin Kofi Annanin aloitteille maailmanlaajuisen tietoisuuskampanjan aloittamisesta terrorismin osalta. Kotikentällä EU:n on oltava eturintamassa kampanjoimassa ongelman vakavuuden tiedostamisen puolesta.

Nykyisin terroritekojen ehkäiseminen on käytännössä jäsenvaltioiden turvallisuusjoukkojen tehtävä. Tämä seikka ei muutu seuraavan vuosikymmenen aikana. Europolilla ja Eurojustilla voi siitä huolimatta olla keskeinen rooli tässä toiminnassa.

Kummastakin organisaatiosta voi olla apua erityisesti

A. vastassamme olevista terroristijärjestöistä laadittavien arvioiden syventämisessä;

B. entistä dynaamisemmasta tietojenvaihdosta kansallisten poliisivoimien ja jäsenvaltioiden tiedustelupalvelujen välillä.

On korostettava, että mitä kehittyneempiä tietojenvaihdossa käytettävät keinot ja eurooppalaiset foorumit ovat, sitä tehokkaammin ne vaikuttavat.

On myös elintärkeää edistää kaikenlaisia toimenpiteitä, jotka helpottavat tietojenvaihtoa EU:n ja Yhdysvaltojen välillä.

Tietojenvaihto tehostuu, jos pystymme tarkasti tunnistamaan ja määrittelemään vastustamamme järjestöt, sillä tämä on ainoa keino parantaa välttämätöntä tiedonkulkua.

Radikaalien islamistiryhmien kaltaisen nousevan ilmiön edessä on oleellista hankkia tietoa ryhmien rakenteesta ja laatia ehkäisevä arvio niiden toiminnasta. Nyt jos koskaan on aika panostaa tiedusteluun.

Terrori-iskujen ehkäisemisessä olisi painotettava myös seuraavia ensisijaisia tavoitteita:

A. vuoropuhelun edistäminen turvallisuuskysymyksistä julkisen ja yksityisen sektorin, myös Euroopan laajuisten, kansallisten ja toimialajärjestöjen edustajien välillä; teknisen innovaation kehittäminen ja yksityisen sektorin osallistuminen sääntöjen, käytäntöjen ja menettelyjen laatimiseen tavaroiden ja palvelujen turvallisuuden parantamiseksi; turvallisuussuunnitelman laatiminen unionin perusinfrastruktuuria varten; kaikki tämä vaatii vuoropuhelua ja yhteistyötä;

B. aseiden ja räjähteiden valvonnan tiukentaminen.

Parlamentti antaa täyden tukensa kaikille komission neuvoston kehotuksesta toteuttamille tämänsuuntaisille hankkeille ja kehottaa komissiota ja neuvostoa esittämään aiheesta ehdotuksia, jotka perustuvat tiukan valvonnan tarpeeseen tällä alalla.

Valmistautuminen ja reagointi

Terrori-iskun tapahduttua on elintärkeää käyttää kaikkia mahdolliset keinot yhteisvastuun herättämiseksi Euroopassa.

Jäsenvaltioon kohdistunutta terrori-iskua olisi pidettävä iskuna koko unionia vastaan, ja tämän pitäisi näkyä myös sen varalta laadittavassa skenaariossa.

Tässä yhteydessä haluamme ilmaista vahvan tukemme komission ehdotukselle uuden välineen luomisesta valmiuden ja nopean toiminnan varmistamiseksi vakavan kriisin, kuten terrori-iskun, tapahtuessa.

Emme tiedä, miksi terroristit päättävät iskeä juuri tiettyyn maahan, mutta varmaa on, että he turvautuvat aina hajota ja hallitse -taktiikkaan.

He pyrkivät joka tilanteessa luomaan käsityksen, että isku tehtiin kyseisen maahan tiettyjen sen tekemien poliittisten linjausten takia, ja antavat näin muiden maiden välillisesti ymmärtää, etteivät ne ole suoraan uhattuina.

Terrori-iskujen vastatoimien tulisikin perustua seuraaviin kriteereihin:

A. tilanteeseen on reagoitava mahdollisimman suuressa määrin yhteisesti ja yksimielisesti, ja unionin toimielinten on näytettävä siinä esimerkkiä;

B. yhteiskunnan aktivoimisen on tapahduttava mahdollisimman laajasti yhteiseltä ja yksimieliseltä pohjalta: kansalaiset on saatava liikkeelle kaikissa jäsenvaltioissa eikä ainoastaan siinä, jossa murhenäytelmä on tapahtunut;

C. uhreille ja heidän omaisilleen on annettava keskeinen rooli, koska he ovat vahvin moraalinen voima vastatoimen takana.

Kaikista näistä syistä on oleellista, että EU varustautuu näihin tilanteisiin laatimalla itselleen joukon automaattisesti sovellettavia käytäntöjä ja toimenpiteitä, jotta vältetään antamasta sellaista kuvaa, että vastatoimet ovat improvisoituja.

Kun ajatellaan viimeaikaisia kokemuksia, kuten Madridissa 11. maaliskuuta 2004 tehtyä pommi-iskua, Australian vaaleja edeltäneitä tapahtumia tai Bin Ladenin videonauhojen ilmestymistä julkisuuteen kaksi päivää ennen Yhdysvaltain presidentinvaaleja, EU:n ja Euroopan maiden on syytä harkita, minkälainen kanta niiden tulisi omaksua vastaavissa olosuhteissa.

EU:n toimielinten on punnittava hyvin tarkasti, miten ne reagoivat tällaisiin tilanteisiin.

Joillakin tahoilla on esitetty, että mahdollisten aloitteiden ennakoinnilla on taipumus lietsoa pelkoa ja jopa yllyttää uusiin terrori-iskuihin. Tähän olisi vastattava, että kaikkein suurimman yhteiskunnallisen paniikin aiheuttaa se, jos toimitaan improvisoidusti ja joudutaan päättämään vastatoimista vasta silloin, kun tilanne on ajankohtainen.

Sekä terrori-iskujen ehkäiseminen että niihin reagoiminen vaativat erityistä huomiota.

1. Terrorismin uhrit

Tuemme sitä komission näkemystä, jonka mukaan Madridin terrori-iskuissa 11. maaliskuuta 2004 menehtyneiden 192 uhrin muistoksi 11. maaliskuuta vietettävää terrorismin uhrien eurooppalaista muistopäivää tulisi tulevaisuudessa pitää vapautemme turvaamisesta käytävän demokraattiseen kansalaiskeskustelun päivänä.

Terrorismin uhreja avustava eurooppalainen virasto, jota parlamentti ehdotti suosituksessaan A6-0010/2004, olisi perustettava välittömästi. Siitä olisi tehtävä komission hallinnollinen yksikkö, joka ei vaadi suurta toimitilaa tai henkilöstömäärää: sen tehtävänä olisi yksinkertaisesti toimia hallinnollisen tason tiedotus- ja neuvontapisteenä, joka tiedottaisi terrorismin uhreille heidän oikeuksistaan ja jonka puoleen uhrit voisivat kääntyä apua tarvitessaan. Samalla se voisi jakaa uhreille tietoa jäsenvaltioissa toimivista terrorismin uhrien tukijärjestöistä.

Kunnioituksesta uhreja kohtaan meidän on ryhdyttävä toimiin terrorismin uhrien uhkailun kriminalisointiperusteiden ja tästä rikoksesta määrättävien seuraamusten yhdenmukaistamiseksi.

2. Tiedotusvälineet

Tiedotusvälineiden reagoinnilla on ratkaiseva merkitys silloin, kun terrori-isku tapahtuu.

Iskun tapahtuessa ei ole tarkoituksenmukaista turvautua hallituksen keskitettyihin toimiin. Voidaan ainoastaan toivoa, että tiedotusvälineet reagoivat tapahtumiin maltillisella tavalla ja tiukasti demokratiaan sitoutuneelta pohjalta. Tiedotusvälineet ovat alttiimpia reagoimaan myönteisesti ja selkeästi, jos ne ovat vaihtaneet ajatuksia ja osallistuneet poliittisten johtajien kanssa terrorismia käsitteleviin kokouksiin.

Ratkaisu ei löydy hallituksen keskitetyistä toimista tai valvonnasta eikä varsinkaan ilmaisunvapautta rajoittavasta lainsäädännöstä.

Mikäli halutaan kehittää yhteiset kriteerit tiedotusvälineissä käyttöön otettaville tarpeellisille ja ensisijaisille reagointitavoille, on välttämätöntä järjestää sellaisia kokouksia ja seminaareja, joissa poliitikot ja toimittajat voivat vaihtaa näkemyksiä tästä aiheesta.

Eurooppalainen poliittinen hanke

– Pitkä toimenpideluettelo ei ole mikään poliittinen hanke.

– Poliittinen hanke edellyttää voimien yhdistämistä ja ensisijaisten tavoitteiden ja suuntaviivojen määrittelyä.

– Radikaalien islamistiryhmien kasvavan ongelman ratkaisemiseksi toteutettavassa poliittisessa hankkeessa on painotettava ennen kaikkea tiedotusta.

– Tämä edellyttää arviointia, todisteita ja tietämyksen parantamista.

– Euroopan parlamentin on voitava osallistua tähän poliittiseen hankkeeseen.

Euroopan parlamentin rooli

Parlamentti ei voi tyytyä pelkästään esittämään suosituksia neuvostolle ja komissiolle.

Euroopan parlamentti on Euroopan kansalaisia lähinnä oleva ja heitä parhaiten edustava EU:n toimielin. Parlamentin jäsenet valitaan suoralla kansanvaalilla, ja heidän velvollisuutensa on ylläpitää läheisiä suhteita kansalaisiin. Kuten minkä tahansa edustajainhuoneen, Euroopan parlamentin tehtävänä on muokata julkista – tässä tapauksessa Euroopan kansalaisten – mielipidettä, toisin sanoen kaikkien asianomaisten eurooppalaisten yhteiskuntien jakamaa yhteistä mielipidettä.

Aivan ensimmäiseksi on saatava kansalaiset tiedostamaan uhkan vakavuus.

Parlamentin asiana ei ole suunnitella teknisiä toimenpiteitä eikä poliisitoimintaan kuuluvia toimia, vaan keskittyä tiukasti poliittisiin toimiin alkaen tietoisuuden lisäämisestä.

Parlamentin tehtävänä on myös kehittää omaa rooliaan yhteiskunnallisen vuoropuhelun foorumina – kohtauspaikkana, jossa ongelmista voidaan keskustella laajemminkin kuin parlamentin jäsenten kesken. Euroopan parlamentin tärkeimpänä velvollisuutena on virittää julkisessa mielipiteessä keskustelua sekä itse parlamentin jäsenten että EU:n toimielinten työstä ja ponnisteluista.

Parlamentti on erinomainen foorumi vuoropuhelulle silloin, kun halutaan

A. tehdä tunnetuksi neuvoston ja komission aloitteita;

B. vaihtaa näkemyksiä yhteiskunnallisten vaikuttajien ja tiedotusvälineiden edustajien kanssa.

21.1.2005

EHDOTUS SUOSITUKSEKSI NEUVOSTOLLE
B6-0081/2005

työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaisesti

esittäjä: Alexander Nuno Alvaro

ALDE-ryhmän puolesta

EU:n yhdennetystä lähestymistavasta kaikenlaisten terrori-iskujen ehkäisemiseen, niihin varautumiseen ja niihin reagoimiseen sekä niiden seurausten hallintaan

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon 24. ja 25. maaliskuuta 2004 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa hyväksytyn julkilausuman terrorismin torjumisesta,

– ottaa huomioon Euroopan unionin tarkistetun terrorismin torjuntaa koskevan toimintasuunnitelman, joka hyväksyttiin Eurooppa-neuvoston kokouksessa 17. ja 18. kesäkuuta 2004,

– ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston kokouksessa 4. ja 5. marraskuuta 2004 hyväksytyssä Haagin ohjelmassa terrorismin ehkäisemiseksi ja torjumiseksi esitetyt toimenpiteet, joita 16. ja 17. joulukuuta 2004 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa annetut, erityisesti terrorismia koskevat puheenjohtajan päätelmät täydentävät,

– ottaa huomioon työjärjestyksensä 114 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

A. Haagin ohjelmassa luetellut terrorismin torjuntaan liittyvät toimenpiteet olisi pantava ripeästi täytäntöön vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittamiseksi EU:ssa,

B. jotta terrori-iskuja voitaisiin ehkäistä ja torjua tehokkaasti ihmisoikeuksia ja perusvapauksia kunnioittaen, jäsenvaltioiden ei tulisi toiminnassaan rajoittua huolehtimaan pelkästään omasta turvallisuudestaan, vaan niiden tulisi myös pyrkiä koko EU:n turvallisuuteen,

C. on käynyt ilmeiseksi, että nykyisen terrorismin uhan torjumiseksi luotettavan yhteistyön parantamisesta EU:n toimielinten välillä on tultava yksi EU:n politiikan keskeisistä osatekijöistä,

D. tätä tilaisuutta on tärkeää hyödyntää kannustamalla EU:ta lujittamaan ja kehittämään valmiuksiaan terrori-iskujen ehkäisemisessä, niihin valmistautumisessa ja niihin reagoimisessa,

1. Esittää neuvostolle seuraavat suositukset:

a) torjutaan terrorismin uhkaa tehostamalla yhteistyötä sekä sisäisellä että kansainvälisellä tasolla,

b) pannaan mahdollisimman pian täytäntöön Haagin ohjelmassa "Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittaminen Euroopan unionissa" luetellut, varsinkin terrorismin torjumiseen tähtäävät toimenpiteet perusoikeuksien kunnioittamisesta tinkimättä,

c) kehotetaan jäsenvaltioita yhdistämään tiedustelu- ja turvallisuustietonsa, jotta ne voisivat paitsi valmistautua omaan turvallisuuteensa kohdistuviin uhkiin myös suojata tarvittaessa muiden jäsenvaltioiden sisäistä turvallisuutta,

d) toteutetaan mahdollisimman pian tarvittavat toimenpiteet sellaisen EU:n laajuisen yhtenäisen ja tehokkaan järjestelmän perustamiseksi, jonka avulla voidaan ehkäistä kaikenlaisia terrori-iskuja ja hallita niiden seuraukset ja johon sisältyy toimenpiteitä luotettavan yhteistyön takaamiseksi turvallisuusjoukkojen ja -viranomaisten sekä ulkosuhteiden alalla tehtävästä yhteistyöstä vastaavien yksiköiden välillä, jotta varmistettaisiin demokraattinen valvonta ja perusoikeuksien suojelu,

e) varmistetaan terrorismin uhrien ja heidän omaistensa riittävä suojelu ja avustaminen osoittamalla tähän tarvittavat määrärahat Euroopan unionin vuotuisesta talousarviosta;

2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän suosituksen neuvostolle ja tiedoksi Eurooppa-neuvostolle ja komissiolle.